

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Subscriptio literarum ad Pergami Angelum explicatur. Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen nouum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

hominum, longe iniquiori animo ferre solet scelerum artifices, ac magistros quam obrem maxime reprehenderunt illi Iudæi qui Hierosolymis erexerunt Gymnasium, in quo Gentilium leges ac mores docerentur, quamadmodum dicitur 1. Machabæorum *In diebus illis exierunt ex Israël filij iniqui, & suaserunt multis, dicentes: Eamus, & disponamus testamentum cum gentibus, quæ circa nos sunt, quia ex quibus recessimus ab eis, inuenerunt nos mala: & bonus visus est sermo in oculis eorum, & adificauerunt Gymnasium in Hierosolymis, secundum leges nationum: id est, vt interpretatur Lyranus, scholam, in qua docerentur, & addiscerentur leges, & statuta Gentilium. Non defunt etiam, qui hoc Gymnasium de prostibulo puerorum accipiant, quemadmodum testatur Hugo Cardinalis in eum locum. Cui expositioni concinit illud quod dicitur 2. Mach. 4. nimirum Iasonem fratrem Onia summum Sacerdotium ambientem promississe Antiocho talenta trecenta sexaginta, & ex alijs redditibus talenta octoginta, & alia præterea centum quinquaginta, si sibi faceret potestatem constituendi Hierosolymis Gymnasium & Ephebiam, id est, lupanar, seu prostibulum Epheborum, hoc est adolescentium: quod cum Rex annuisset & obtinuisset principatum, statim ad Gentilem ritum contritibiles suos cepit transferre. Quanquam hoc loco Lyranus duo docet Iasonem postulasse. Primum, vt posset Gymnasium secundum leges nationum extruere, cuius facta est mentio 1. Machabæorum 1. Deinde Ephebiam, seu prostibulum elegantium puerorum, quod additur 2. Machabæorum 4. quæ sententia est admodum probabilis.*

Subscriptio literarum ad Pergami Angelum explicatur.

Apc. 2. 17. Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen nouum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.

SECTIO III.

I. SUBSCRIPTIONIS loco in literis, quæ ad Episcopum Pergami dantur, Silla ponitur præclara sententia: *Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen nouum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.* Et quidem quod attinet ad manna absconditum, Prima expositio est D. Augustini, seu Ticonij, Bedæ, Ruperti, Arethæ, Primalij, Ansberti, Hugonis Cardinalis, & aliorum, *Per manna absconditum sacramentum Eucharistiæ intelligentium.* Notarunt verò Beda, & Rupertus, illud, *Vincenti,* referendum esse ad castitatem, cuius aduersarij erant Nicolaitæ, vt significetur vnâ ex dispositionibus præcipuis quæ ad communionem afferendâ sunt, esse mentis, & corporis puritatem. *Vincenti,* inquit Rupertus, *dabo manna absconditum, nam in isto gradu vincere est doctrinam Balaam, id est, fornicationes, primum in semetipso per virtutem continentia: Deinde in alijs per scientiam destruere, qui autem hoc modo vincit, ille sacramentum corporis & sanguinis Domini digne percipit, sicut è contrario, ille qui vincere negligit accedens ad hoc sacramentum, iudicium sibi manducat & bibit, 1. ad Corinth. 11. Rectè ergo dicitur, Vincenti dabo manna absconditum, id est, munditiam corporis & cordis custodienti, dabo panem verum, cuius figura fuit manna, quod filij Israël manducauerunt. Dicitur autem manna absconditum, quia in hoc sacramento aliud oculis cernitur, aliud fide creditur. Verum de hac expositione inferius fusè disse-*

D. Aug. Ticon. Bed. Rupert. Arethas. Primal. Ansbert. Hug. Card. Castitas dispositio ad Eucharistiâ.

1. Cor. 11. 29

Richar. de S. Vict.

remus. Secunda expositio est Richardi de S. Victore. Per *manna absconditum*, intelligentis Diuinitatis arcana, quæ beatis in caelesti gloria aperiuntur, & modo promittuntur Vincentibus. Ait verò Richardus, *Arcana Diuinitatis, dici quidem manna, propter suauitatem ac dulcedinem, quæ beati Deum intuentes perfruuntur: iuxta Illud Psal. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine.* Absconditum verò manna appellari, quoad præsentem statum, in quo, *nemo Deum vidit unquam*, Ioan. 1. 18. & Exod. 33. *Non videbit me homo & viuet*, id quod etiam Regius vates loco paulo ante citato declarauit subiungens. *Quam abscondisti timentibus te: id est, tanquam thesaurum pretiosissimum reconditam, ac repositam habes, suo tempore timentibus te impertiendam.* Eandem expositionem affert etiam Hugo Cardinalis illud præterea adiungens, cum dicitur *manna absconditum*, alludi ad manna illud, quod (vt refertur Exod. 16.) repositum fuit ex præcepto Domini in arca fœderis in vase quodam, seu vna aurea inclusum, quemadmodum explicauit Paulus ad Hebr. 9. *Quia quemadmodum manna illud materiale abditum erat in arca fœderis, ita gloriæ dulcedo, dum in hac vita agimus, abscondita est mortalibus.* Tertia expositio est aliorum: Per *manna absconditum*, Christum ipsum absolute intelligentium, qui fuit absconditus, primò in sacrificijs Abel, Noë, Abrahamæ, & reliquorum Patrum, secundò, in legis figuris ac cæremonijs, tertio, in carne sub qua diuinitatem gerebat occultatam: quarto in Sacramento Eucharistiæ. Quarto expositio est Diui Bernardi libro de conuersione ad clericos cap. 21. vbi *manna absconditum* interpretatur dulcedinem, per in rerum caelestium contemplatione percipitur: quo etiam sensu accipit *nomen nouum quod nemo scit, nisi quis accipit. Quia, inquit, non illud eruditio, sed vnctio docet, nec scientia, sed conscientia comprehendit.*

Quod verò attinet ad *calculus candidum*. Primo Diuus Augustinus, seu Ticonius, & Beda, illud ad Baptismum referunt, vbi datur calculus candidus, id est, corpus ipsum abluitur, & anima gratia, virtutumque opibus exornatur. In quo calculo, inquit Augustinus, *nomen nouum scriptum est, id est, notitia filij Dei, quod nemo scit, nisi quis accipit, nimirum ex diuina reuelatione, vbi vides Augustinum illud, accipit, non ad calculum, sed ad notitiam referre.* Beda verò *nomen nouum*, ad filiorum Dei appellationem spectare existimat, vt nimirum *filij Dei nominemur & simus*, 1. Ioannis 3. Secundò, Richardus idem, per *calculus*, atque per *manna* significari arbitratur, ipsam videlicet gloriæ possessionem, quam docet appellari *calculus* propter stabilitatem æternitatis, *candidum* verò propter immortalitatis candorem. *Nomen* denique *nouum*, scriptum in calculo, diuinam ait esse notitiam, quæ ex diuinæ nature conspectu nascitur, quam perspicuum est neminem habere posse, nisi qui Deum viderit: huius expositionis etiam meminit Hugo Cardinalis, illud adiungens, *nomen nouum esse nouam quandam appellationem, quæ beati in caelo Iesuani, seu Iesuiter, hoc est, saluati vocari debeant.* Tertio Rupertus, cum per *manna absconditum*, anima gloriæ intellexerit, per *calculus candidum* gloriæ accipit corporis, quia nimirum gloriæ corpora instar calculi solida erunt, & corruptionis expertia, & instar calculi candidi mirum in modum fulgentia, *nomen* verò *nouum* eam vult esse nobilem appellationem, quæ beati tunc demum perfecti filij Dei, & nominabuntur, & erunt: cuius nomenclaturæ dignitatem, ac præstantiam iidem dumtaxat planè intelligent. Eandem etiam expositionem tradit Hugo Cardinalis, qui præterea vult omnes quatuor dotes gloriæ corporis hæc similitudine comprehendere, significarique per duritiem calculi, dotem impassibilitatis, per candorem, claritatem, per

Arcana diuinitatis, manna absconditum. Psal. 30. 20. Ioan. 1. 18. Exod. 33. 20.

Exod. 16. 32.

Ad Heb. 9.

4.

Christus manna absconditum.

D. Bern.

Contemplationis dulcedo.

II.

D. Augustin.

Ticon.

Beda.

Calculus candidus, gratia Baptismi, vel gloria possessio.

1. Ioan. 3. 1.

Richard.

Nomen nouum, notitia diuina, vel appellatio beatorum.

Hugo Card.

Rupertus.

Hugo Card.

Similitudo

gloriosi corporis cum calculo.

nouum nomen scriptum in calculo, obedientiam, & subiectionem corporis ad animam, quæ duas reliquas dotes complectitur. Nam qui ad imperium animæ corpus promptissimè, & citissimè mouebitur, indicatur dos agilitatis, quia verò quod anima iullescit, continuo omnia peruadens se transferet, dos subtilitatis exprimitur.

III. Quarto Ambrosius Ansbertus, *calculus candidus* carbunculum interpretans vult eo Christum significari, qui carbunculi instar in tenebris lucet, mundumque vniuersum doctrinæ & gratiæ suæ splendore collustrauit. Igitur *Vincens*, inquit, *dabo calculus candidum*, id est me ipsum, & per adoptionis gratiam confortem, & cohæredem meum in regno Patris efficiam. Deinde *nomen nouum*, Christiani appellationem interpretatur, iuxta illud *Esaiæ 62. Vocabitur tibi nomen nouum*, quod *os Domini nominauit*: quod nomen quamquam commune sit etiam reprobis, rectè tamen dicitur, quod nemo scit nisi, qui accipit, quia nosse Christi nomen, cum obseruatione mandatorum coniunctum est iuxta illud *Ioannis 2. Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est*. Vnde & Paulus de quibusdam dicit

ad Titum 1. *Confitentur se nosse Deum, facti autem negant*. Quare accipere, inquit, ad gratiam diuinæ prædestinationis refertur. Eandem expositionem, tam de calculo, quam de nomine, tradidit Ioachimus, qui addit, *scire igitur quantæ dignitatis est vocari a Christo Christianum, nemo scit, nisi cui scire datum est, quod proprium est eorum, qui vicerunt concupiscentiam, & oculum aduersarium prostrauerunt*. Quinto *Prima* *Calculus candidus* pro gemma pretiosa accipiens docet esse adoptionem in filium Dei, quæ fide, & charitate continetur, quam adoptionem Christianorum nobilitatis, & noua appellatio consequitur. Eam verò ait, sicut hoc loco calculus candidus, id est gemma pretiosa dicitur, ita à Christo margaritam fuisse appellatam, quam prudens ille negotiator inueniens osinium bonorum suorum venditione emisse, & comparasse dicitur, *Matth. 13. Sexto*, Alij in quibus est Ambrosius Ansbertus, aiunt, posse etiam per hunc calculum charitatem intelligi, quæ candorem habet, & ignem, candorem quidem quia vestis est, ignem quia amor est.

Quam ob causam Apocalypsis 15. dicitur de sanctis prædicatoribus: *Exierunt de templo vestri lapide mundo, & candido*. Igitur datur vincens calculus candidus, id est, ut diligant Deum, & proximum: datur etiam in calculo nomen nouum, ut nimirum ipsam dilectionem adimpleant in mandato nouo, iuxta illud *Ioannis 13. Mandatum nouum do vobis, ut diligatis inuicem, quod nemo scit, nisi qui accipit*, quia charitatis virtutem ignorat, qui quis eam in mandato nouo non seruat. Denique alij, in quibus est Hugo Cardinalis, *Calculus candidus* Christum Dominum in Eucharistiæ Sacramento interpretantur. Hæc sunt quæ sparsim tradunt interpretes: quid verò nos sentiamus, ex sequentibus planum fiet.

Quam aptè Christus in Sacramento manna absconditum appelleretur.

SECTIO IIII.

I. **E**X omnibus expositionibus quas de manna commemorauimus, illa & communior est, & excellentior, quæ per *manna absconditum* Christum intelligit, qui modo in Sacramento Eucharistiæ fidelibus occulto, modo per communionem datur: postea clarè per visionem beatificam ipsam etiam victoribus communicandus, quam propterea fusius operæpretium duximus explicare. Manna igitur figuram